

ГЕРАІЧНАМУ ЧАСУ — ВЯЛІКУЮ ЛІТАРАТУРУ

У НОВЫХ УМОВАХ

Два дні (30—31 студзеня) працягваўся пленум праўлення Саюза пісьмэннікаў БССР. Надзвычайнае пасяджэнне было вынесена на абмеркаванне яго — аб задачках пісьменніцкай арганізацыі ў сувязі з рашэннямі XXII з'езда КПСС. Старшыня праўлення Саюза пісьмэннікаў, дэлегат XXII з'езда КПСС Пятруся Броўка ў сваім дакладзе падрабязна расказаў пра тэму задачы, што ставіцца перад нашай беларускай літаратурай на выхаванне чалавеча камуністычнага грамадства, да дэмакратычнай нашай роднай камуністычнай партыі ў асяродку істарацычных рашэнняў XXII з'езда КПСС.

Партыя запісала ў сваёй Праграме: дэмакратычнае палітычнае савецкіх людзей будзе жыць пры камунізме, будзе карыстацца тымі матэрыяльнымі і духоўнымі здобываннямі, якія прынясе з сабою камунізм — самае дасканаласць чалавечэе грамадства.

«Складаная і вельмі адказная задача стаіць сёння перад кожным будаўніком камунізму, у тым ліку і перад кожным працаўніком літаратуры і мастацтва», — гаворыць дакладчык. — Але пасля XXII з'езда КПСС як ніколі выклікаюцца нашы магчымасці, абмеркаваныя перспектывы, як ніколі мы маем поўную мажлівасць усім сваім розумам і сэрцам на ўсю сілу ствараць сваё слова аб нашым непаўторным часе, аб непаўторных яго героях, якія сваім розумам, сваімі рукамі ствараюць сапраўдны чуда на зямлі.

Час, калі ідзе ліквідацыя рэштаў культуры асобы, калі XXII з'езд развіваў прастору для сапраўднай націхнае творчасці ва ўсім галінах нашага жыцця, тым і характары, што ўзбуджае творчыя сілы, да магчымасці разгарнуць крыніцы ўспраўданага грамадства. У гэтым асяродку не толькі сведкі, але і ўдзельнікі таго грандыёзнага творчага працэсу, які адбываецца ў нашай краіне. Літаратура як адна з важнейшых галін ідэалогіі не можа, не мае права адставаць ад ілюстрацыі развіцця нашага грамадства, скіраванага ў камунізм. Пра гэта вельмі шчыра і падрабязна гаварылася на пленуме. Кожны з прамоўцаў падкрэсліваў, што цяпер для твор-

часці стварылася выключна спрыяльная атмасфера.

— XX і XXII з'езды нашай партыі, — гаворыць Аляксей Русецкі, — нанеслі знішчальны ўдар па культуры асобы, які стрымліваў творчую і навуковую думку, затармажваў духоўнае развіццё нашага грамадства. Творчае вырашэнне нашай партыі праблем жыцця з'яўляецца найвышэйшым прыкладам таго, які трэба асэнсоўваць факты і з'явы жыцця ў святле нашай перспектывы, нашай будучыні. Многія ў нас дакучаць да камунізму, і таму сёння ўсе нашы ўчынкі, наша жыццё мы павінны вымераць па нормах камуністычнага маралі, якая патрабуе грамадскай прыныповаці, чэснасці ва ўсім і ўсюды, па творчых адносінах да працы. І мы, пісьменнікі, павінны паказаць у сваіх творах тэту нове, камуністычнае стаўленне да працы, да выканання норм нашага сацыялістычнага грамадства.

Цяпер кожны пісьменнік, — зазначае А. Карпюк, — мае магчымасць пісаць праўдзінна, шчыра, не баючыся, што яго абвінавачаць ва ўсім смертных грахах, як гэта было яшчэ не так даўно. Зусім іншая абстаноўка стварылася ў краіне, у самой партыі.

Павел Кавалеў гаворыць аб тым, што XXII з'езд партыі расчыніў дарогі для творчасці сатырыкаў і гумарыстаў. Тааарыш М. С. Хрушчоў ў сваіх прамовах неаднаразова падкрэсліваў неабходнасць сродкаў сатыры і гумару ўспрымаць перамажучае супраць такіх перажыткаў капіталізму, як гультытства, дармадства, п'янства і хуліганства. За апошнія гады створаны найбольш умяоўныя для разгортвання крытыкі і самакрытыкі, для развіцця жанра сатыры і гумару. Даволі скажыце, што часопіс сатыры і гумару «Вожык» дастаткова вялікая для нашых часопісаў тэма. — 50 тысяч экзэмпляраў. Пры часопісе выдаецца бібліятэчка «Вожык» з шасці кніжак на год. Гэта стварэе ўмоўны для больш плённай работы пісьменнікаў у гэтым жанры. Наступныя жанры Тав. Кавалеў заклікае пісьменнікаў больш актыўна працаваць у жанры сатыры і гумару і тым самым памагач партыі ў выкараненні са свядомасці людзей

прыватнаўласніцкіх звычак, усяго таго, што супярэчыць маральнаму кодэксу савецкага чалавеча, які вызначан Праграмай нашай партыі. Прамоўца ўносіць практычныя прапановы, накіраваныя на актывізацыю ў галіне сатырычнага жанра.

Духовны свет савецкага чалавеча становіцца ўсё больш шэрокім, а гэта вымагае ад літаратуры глыбокага ўтварэння ў працэсе самога жыцця.

— Мне неадрачэнна здаецца, — гаворыць Васіль Барысенка, — тая дыскусія, якая не так даўно вялася на старонках друку пра «фізікаў» і «лірыкаў». Прагрэс нашай сучаснай навуцы выклікае здзіўленне, і чым далей, ён яшчэ будзе большым. Але гэта не ў якім разе не азначае, што гістарычны характар прагрэсу азначае развіццё духоўнага свету чалавеча. Наадварот, тэхнічны прагрэс спрыяе яшчэ большаму ўздзею культуры, інтэлектуальнаму ўзбагачэнню чалавеча, усебаковаму ўдасканаленню яго. І таму, як гэта было адзначана ў рашэннях XXII з'езда партыі, роля нашай літаратуры ў камуністычным выхаванні працоўных мязмерна ўзрастае. Але разам з тым узростае і патрабаванне не толькі да ідэяльнай напоўненасці твораў, але і да іх мастацкай дасканаласці. Выдавецтва, што задаецца пытаннем, як павысіць якасць мастацтва, будзе літаратура наша павінна стаць самай дасканалай на май-старства, па сваіх эстэтычных якасцях, і не можа быць ніякай спрэчкі паміж «фізікамі» і «лірыкамі».

Звяртаючыся да мінулага, Рыгор Няхай гаворыць аб тых цяжкіх умовах, у якіх даводзілася працаваць пісьменнікам у гады панавання культуры асобы. Пісьменнік вымушан быў часам пісаць пра жыццё не так, як ён яго бачыў, а так, як яго ўяўлялася паводле некаторых твораў, у прыватнасці, «творы» бескампліментарны. Цяпер жа мы маем магчымасць і абавязаны пісаць праўду, не абдзяляючы і не прыхаражваючы самога жыцця. Яно само па сабе настолькі багатае, у ім столькі арыгінальнага, што, лёгка на паверхні ма-стацкага твора, якія дасягнулі такога, які будзе хваляваць чыта-ча сваёй глыбокай праўдзіннасцю, героі яго будуць вабляць, захапляць, клікаць наперад.

— У апошні час усё часцей і часцей вядзецца гаворка пра вярненне нашага сучасніка, пра рысы яго гераічнасці, — гаворыць А. Бачыла. — Галоўным чынам яна вядзецца ў плане заклікаў. Гераічнага патрабавання актывізацыі, кінарэжысёры і іншыя дзеячы мастацтва. А што мы заклікаем? Укладваем у пачуццё гераічнасці? І яны ў гэтым разумеюць? Некаторыя разумеюць яго так, як разумеюць пастаўніцкіх філм «Незабынутыя 1919-ы». Разумеюць, значыцца, толькі паказаныя бокі справы. У Германія Цітова няма нічога гераічнага. А па складу душы, па фізічнай і маральнай загартаванасці, па інтэлекту — гэта герой нашага часу. Бось такі гераізм — не паказаны, а гераізм інтэлекту, розуму, характару і павінны мы шукаць у нашых сучасніках.

Падрабязна спыняюцца А. Бачыла на паказе ў літаратуры нашага боіцтва. — Не ведаю, з чым лёгкай рукі, але ў апошні час не-не ды пачуць звыклавыя рэлікі: «быталізм». Мне здаецца, падобная звычка да пошты крыху выхадзіла нашу твора, паставіла ён ў асобных выпадках на рытарычныя хадзілі. З гісторыі нашай літаратуры мы ведаем ямяла імянаў пісьменнікаў, якіх называлі быталі-скалі. Але яны не страцілі свайго значэння і сёння, бо іх творы могуць многае даць

дзянен, але ўсё-такі ілюстрацыя таго, які трэба жыць, якім павінны быць савецкія людзі. Нама ў ім менавіта таго, што магло б надаць сілу самога папаведзі, надаць сучаснае гучанне рамку: ямя адчування таго, што чалавек піша пра людзей вытворчасці не таму, што не можа пра іх не пісаць.

Алесь Бачыла палемізуе з дакладчыкам у вызначэнні самога разумення сучаснасці. Некаторыя крытыкі дзі і пісьменнікі разумеюць сучаснасць, як на-яндарнасць, і гатовы нават па-даць учаснага для адсіцы да мінулага. Мне здаецца, — гаворыць прамоўца, — сучаснасць — гэта горава вызначэнне тым, на-яндарнасць вызначэнне сучасна-сці душы, ідэі, якія ў грамадстве выспелі крыху раней, у якіх, відаць, была свая перадагустоў-ка, была таксама важная для піс-менніка, калі ён хоча напісаць твор аб ёмінах па думках, па мас-тацтвам уласнае асобы, а не ілюстрацыйны, бо ілюстрацыйнасць у літаратуры такая ж шкодная, як і некан-крэтынасць у прапагандзе.

Калі галоўным аб'ектам ма-стацтва з'яўляецца чалавек, дык крытэрым вартасці твора павінен быць створаны пісьмен-нікам характар. Без характару ямя мастацкага твора. Гэта ад-носіцца не толькі да вялікіх жанраў — рамана, апавесці, але і да апавядання і нарысу. Алесь Бачыла падрабязна спыняецца на жанры мастацкага нарысу, які чамусьці лічыцца пакуль што ў нас другарадным літарату-рай. Нарыс, — гаворыць пра-моўца, — гэта не адыхоўны ма-тэрыял ад буйнага твора, а жыццё і паўнацэнны твор, най-больш прыдатны і аператыўны форма адлюстравання сучасных з'яў і падзей жыцця. Толькі трэба, каб самі пісьменнікі, на-ша крытыка, рэдакцыя больш уважліва і патрабавальна ставі-ліся да нарысу, тады ён зойме належнае месца ў літаратуры.

Часта можна пачуць шырока вядомае выказванне: сучаснасць — душа літаратуры, мяркуючы, што ў сённяшняй літаратуры павінна грунтавацца толькі на сучасным жыццёвым матэрыя-ле.

Аспрэчваючы гэтую думку, Ул. Юрэвіч спасылаецца на ра-ман Івана Мележа «Людзі на балоце». Нягледзячы на тое, што гэты твор пра дваццатыя гады, мы яго сёння чытаем з захапленнем, бо ён хваляе сваёй жыццёвай праўдай, глыбокі-мі абгульненнямі ў паказе та-го, як у першыя паслярэвалю-цыйныя гады палеская вёска станаўлася пад сцяг савецка-га жыцця. Або раман Алесь Адамовіч «Вайна пад стрэха-мі». Ён самы сучасны па сваіх поглядах на вайну, на ўдзел у ёй народа.

Амаль у кожным выступлен-ні на пленуме адчуваецца глы-

бокая заклапочанасць тым, каб наша літаратура надалей развіталася як літаратура вялі-кай праўды жыцця. А для гэта-

пра сучаснасць — па сучаснаму

Пісаць па-новому! — гэтыя словы не адзін раз гучалі з трыбуны пленума.

— Мне вельмі спадабалася месца ў дакладе Пятруся Броў-кі, дзе ён гаварыў, што мы павінны працаваць па-новому, — сказаў Ніл Гілевіч. — Лічу, што працаваць па-новому — гэта значыць па-новому пісаць, па-новому думаць, адчуваць.

— У асноўным дакладзе га-лоўнай тэматычнай прадла-скай з'яўляецца добрая дум-ка, што арыентацыя на так званыя сарадзі ўзровень не вельмі плённая, — адзначаў Алесь Адамовіч.

Як жа разумець гэты тэзіс — пісаць па-новому? А. Адамовіч прывёў словы Маякоўскага:

Я сяба пад Леніным чмчу, Чыобы плыць а революцыю далейше.

— Так, нельга быць сёння пісьменнікам, калі не чысціць сябе пад той леныскай праў-дай, якой вымяраецца і пра-раецца ўсё прыжыццё, перажы-тае, сённяшняе і заўтрашняе, — працягвае А. Адамовіч. — Калі чалавек, калі пісьменнік хоча напалоўна застаўся ў дні ўра-шэння, калі не ўсім думкамі сваімі ён прыняў тую вялікую змені, што адбываецца ў на-шай рэчаіснасці, у творах яго зменіцца толькі дазроўна праў-ды і няпраўды. І пра якія архі-сучасныя падзеі ён ні пісаў бы, твор не прагучыць па-сапраўд-наму сучасна.

Пісаць па-сучаснаму — гэта значыць, перш за ўсё, пісаць з пачуццём асабістай адказнасці за ўсё, што адбываецца пры нас і што мы пакінем заўтрашнім людзям. Нельга вымераць сваю пісьменніцкую задачу кан'юнк-турай. Адказнасць на кожным з нас — перад стагоддзямі. Гу-чыць гэта можа і заанада ўзвешна, але нельга быць су-часным у мастацтве без такой звышзадачы.

— У апошні час усё часцей і часцей вядзецца гаворка пра вярненне нашага сучасніка, пра рысы яго гераічнасці, — гаворыць А. Бачыла. — Галоўным чынам яна вядзецца ў плане заклікаў. Гераічнага патрабавання актывізацыі, кінарэжысёры і іншыя дзеячы мастацтва. А што мы заклікаем? Укладваем у пачуццё гераічнасці? І яны ў гэтым разумеюць? Некаторыя разумеюць яго так, як разумеюць пастаўніцкіх філм «Незабынутыя 1919-ы». Разумеюць, значыцца, толькі паказаныя бокі справы. У Германія Цітова няма нічога гераічнага. А па складу душы, па фізічнай і маральнай загартаванасці, па інтэлекту — гэта герой нашага часу. Бось такі гераізм — не паказаны, а гераізм інтэлекту, розуму, характару і павінны мы шукаць у нашых сучасніках.

Падрабязна спыняюцца А. Ба-чыла на паказе ў літаратуры нашага боіцтва.

Не ведаю, з чым лёгкай рукі, але ў апошні час не-не ды пачуць звыклавыя рэлікі: «быталізм». Мне здаецца, падобная звычка да пошты крыху выхадзіла нашу твора, паставіла ён ў асобных выпадках на рытарычныя хадзілі. З гісторыі нашай літаратуры мы ведаем ямяла імянаў пісьменнікаў, якіх называлі быталі-скалі. Але яны не страцілі свайго значэння і сёння, бо іх творы могуць многае даць

Востра былі пастаўлены ў спрэчку на пленуме пытанні развіцця крытыкі і літаратура-знаўства.

— Развіццё мастацкай літа-ратуры, — сказаў В. Барысен-ка, — можа быць паспяховым толькі ў выпадку, калі паспяхо-ва развіваецца крытыка. Кры-тыка, бадай што, больш за ўсё падзяляе ад культуры асобы. Ва ўмовах, калі першае і апошняе слова ў пачынаючых творах меў права гаварыць толькі адзін чалавек, буйна расквітнелі ў на-шай літаратурнай навуцы і да-шчытаны, і цытацыйнасць, і аплу-чаны. Творы адражаліся ад практыкі.

— Дагматызм крытыкі пе-рыяду культуры асобы, — зазна-чыў А. Бачыла, — выхавал сяр-оду чытачоў і гледзючы сваіх «картакошаў» і часткова пры-гупіў адчуванне прыгожнага. Нарадзілася навуковая праця, якая складалася галоўным чы-нам з цытатаў аўтара і бралі на-сёбе ў лепшым выпадку задачу каментарыяў. Рэгламентацый-ны думка і спосаб выказвання ў не-каторых таварышаў даходзіла да таго, што нават і мову ма-стацкіх твораў яны правяралі па слоўніку, і калі трапілася сло-ва, якога не было там, яго выпраўлялі. Усё гэта пакінута адбыта на мове нашай літарату-ры.

Пра шкоднасць атмасферы культуры асобы для развіцця кры-тыкі і літаратуразнаўства гаво-рыў Кандрат Крапіва. Ён пад-крэсліў, аднак, што, крытыкую-чы культ асобы, нельга ганіць аўтара, а трэба, каб самі пісьменнікі, на-ша крытыка, рэдакцыя больш уважліва і патрабавальна ставі-ліся да нарысу, тады ён зойме належнае месца ў літаратуры.

Часта можна пачуць шырока вядомае выказванне: сучаснасць — душа літаратуры, мяркуючы, што ў сённяшняй літаратуры павінна грунтавацца толькі на сучасным жыццёвым матэрыя-ле.

Аспрэчваючы гэтую думку, Ул. Юрэвіч спасылаецца на ра-ман Івана Мележа «Людзі на балоце». Нягледзячы на тое, што гэты твор пра дваццатыя гады, мы яго сёння чытаем з захапленнем, бо ён хваляе сваёй жыццёвай праўдай, глыбокі-мі абгульненнямі ў паказе та-го, як у першыя паслярэвалю-цыйныя гады палеская вёска станаўлася пад сцяг савецка-га жыцця. Або раман Алесь Адамовіч «Вайна пад стрэха-мі». Ён самы сучасны па сваіх поглядах на вайну, на ўдзел у ёй народа.

Амаль у кожным выступлен-ні на пленуме адчуваецца глы-

га трэба, каб кожны пісьменнік адчуваў сваю няйяўліваю ад-казнасць перад народам, перад партыяй, перад сваім сумлен-

пра сучаснасць — па сучаснаму

на нашага ўзвешна аб тых да-лэйкіх і недалейкіх часах. Бы-ту ж нашага сучасніка мы так ярка не ўбачым у нашых творах. Чаму? Вядзь таму, што мы не зусім правільна ўсе-даем сабе гэтую задачу.

Праграма пабудовы камуні-зма мае на мэце стварыць у краіне найбольш умяоўны жы-ццё і дабрабыт людзей. Які го-та дабрабыт? Мы павінны пака-заць яго, бо з ім звязана і свядомасць чалавеча, і пра-цоўна пазуны рысы характару. Ва ўсім разе, я за тое, каб наша літаратура папоўнілася сацыяльна-бытавымі і псіхала-гічна-бытавымі раманами, апо-весцямі, п'есамі.

Гэты разважэнні А. Бачыты аспрэчаў у сваім выступленні В. Кажыўнікаў.

— Не да быталісцызма мы павінны заклікаць, а да вя-лікага эпасу аб вялікіх подзві-гах нашага народа, — сказаў В. Кажыўнікаў. — Перад на-мі стаіць задача даць твор дака-налы і вялікі. Не кожны можа гэта зрабіць. Было б выдатна, калі б наша літаратура штогод давала тры вялікія творы, якія рухалі б уперад культуру чала-вечта. Але гэта працэс калек-тыўнай свядомасці, калектыў-най літаратурнай творчасці, бо іны раз нават твор, у якім няма пачуцця мастацкіх хі-баў, неадрачэнна, тае тое, што можа абалерці наступны ма-стак.

— Любая аднабоковасць у творах, што адлюстравваюць нашу рэчаіснасць, — працяг-ваў В. Кажыўнікаў, — будзе толькі скажанае прысцягнутае праўду, змяняюць падзвіг на-шага народа. Вялікі подзвіг партыі і народа ў адвадненні з гістарычнай праўдай, трэба паказаць у палітычнай адзін-кай працэсу, адлюстравваючы ўсе бакі жыцця нашага грамадства.

Якія ж вылучэнныя сродкі, якія формы і жанры найбольш адпавядаюць задачы стварэння мастацкага летапісу эпохі, у якім мы жывём?

— Некаі та сталася, — ска-заў Уладзімір Юрэвіч, — што ўзнікла мода пісаць толькі дылогі, трылогі, тэатралогі і нават шматгодовыя цыклы ра-манаў. Нібыта змястоўнасць нашага часу можна вымераць толькі лістамі. А мне здаец-ца, што такая пагона за шмат-годовымі, бясконца доўгімі ра-манами сведчыць аб мастац-кай бездапаможнасці некаго-рых аўтараў, аб іх разгалуб-ленні перад сапраўды багатым матэрыялам небылага кінча-га жыцця ў наш час. Няўменне справіцца з гэтым матэрыялам, паводка да законаў жанра і пры-чуды аўтараў на самую лёг-кую сцежку — пісаць пуль-ныя тамы. А глянець, дык ад-люстраваных там думак і па-чуды халіла б хіба толькі на апавесці ў чатыры-пяць арку-шаў, а то і на звычайнае апаві-данне.

Размова аб майстэрстве за-кранула ўсе літаратурныя жан-ры. Дырэктар кінастудыі «Бе-ларусьфільм» І. Дорскі раска-заў аб захадах, якія робіцца студыяй, каб забеспячыць кіне-матаграфістаў добрымі літа-ратурнымі сцэнарыямі.

Даву даецца, як падоб-ны часам нашы героі адзін да аднаго ў сваім інтэлектуальным жыцці, якіх дасягнулі там выме-рання іх фізічнае, намагаючы і яны кожна выглядае тое, што не паддаецца вымярэнню — праца іх розуму, імкненне іх душы, — сказаў Ул. Юрэвіч. — А што ў кнізе «Героі нашых дзён», выданае ў нашай краіне, у нас? Цішыня, спакой, самаздаваль-ненне. А дакладчык на нашым пленуме адважваецца называць гэтую кнігу як вялікае дасяг-ненне, які нейкі зрок у жанры нарысу. Зрок, але не наперад!

Высокая патрабавальнасць, з якой падыходзілі ўдзельнікі пленума да свайго творчасці і творчасці сваіх таварышаў, сведчыць аб імкненні беларус-кіх пісьменнікаў пісаць сапраў-ды па-новому — так, як гэта патрабуе высокай задачы, што ставіцца перад савецкай літа-ратурай, тае, як гэта патрабуе гадоўны героі і судзія нашай літаратуры — народ.

Аб'ектыўнасць, навуковая глыбіня, патрабавальнасць

Востра былі пастаўлены ў спрэчку на пленуме пытанні развіцця крытыкі і літаратура-знаўства.

— Развіццё мастацкай літа-ратуры, — сказаў В. Барысен-ка, — можа быць паспяховым толькі ў выпадку, калі паспяхо-ва развіваецца крытыка. Кры-тыка, бадай што, больш за ўсё падзяляе ад культуры асобы. Ва ўмовах, калі першае і апошняе слова ў пачынаючых творах меў права гаварыць толькі адзін чалавек, буйна расквітнелі ў на-шай літаратурнай навуцы і да-шчытаны, і цытацыйнасць, і аплу-чаны. Творы адражаліся ад практыкі.

— Дагматызм крытыкі пе-рыяду культуры асобы, — зазна-чыў А. Бачыла, — выхавал сяр-оду чытачоў і гледзючы сваіх «картакошаў» і часткова пры-гупіў адчуванне прыгожнага. Нарадзілася навуковая праця, якая складалася галоўным чы-нам з цытатаў аўтара і бралі на-сёбе ў лепшым выпадку задачу каментарыяў. Рэгламентацый-ны думка і спосаб выказвання ў не-каторых таварышаў даходзіла да таго, што нават і мову ма-стацкіх твораў яны правяралі па слоўніку, і калі трапілася сло-ва, якога не было там, яго выпраўлялі. Усё гэта пакінута адбыта на мове нашай літарату-ры.

Пра шкоднасць атмасферы культуры асобы для развіцця кры-тыкі і літаратуразнаўства гаво-рыў Кандрат Крапіва. Ён пад-крэсліў, аднак, што, крытыкую-чы культ асобы, нельга ганіць аўтара, а трэба, каб самі пісьменнікі, на-ша крытыка, рэдакцыя больш уважліва і патрабавальна ставі-ліся да нарысу, тады ён зойме належнае месца ў літаратуры.

Часта можна пачуць шырока вядомае выказванне: сучаснасць — душа літаратуры, мяркуючы, што ў сённяшняй літаратуры павінна грунтавацца толькі на сучасным жыццёвым матэрыя-ле.

Аспрэчваючы гэтую думку, Ул. Юрэвіч спасылаецца на ра-ман Івана Мележа «Людзі на балоце». Нягледзячы на тое, што гэты твор пра дваццатыя гады, мы яго сёння чытаем з захапленнем, бо ён хваляе сваёй жыццёвай праўдай, глыбокі-мі абгульненнямі ў паказе та-го, як у першыя паслярэвалю-цыйныя гады палеская вёска станаўлася пад сцяг савецка-га жыцця. Або раман Алесь Адамовіч «Вайна пад стрэха-мі». Ён самы сучасны па сваіх поглядах на вайну, на ўдзел у ёй народа.

Амаль у кожным выступлен-ні на пленуме адчуваецца глы-

ном, бо ён стварэ ідэалігічную аб'ект, які павінен быць дей-на ў барацьбе за ачышчэнне не вялікіх ідэй камунізму.

пра сучаснасць — па сучаснаму

наватарства ў савецкай паэзіі, нельга не звярнуць увагі на той факт, што ў шмат якіх паэтаў усе намаганні накіраваны на ломку традыцыйных форм вер-ша, хоць гэта не выклікала ўнутранай неабходнасці, зместа твора. Захацеў палімаць радкі — і ломіць. Цяжкавата з рыф-мам — адкідае іх.

Прачытаўшы радкі з верша нашага сучасніка і радкі Тургенева з вершаў пра «Ка-мені», А. Русецкі адзначае, што ніякай фармальнай розніцы паміж гэтымі радкамі няма. Адно што — сучасны паэт напісаў свае радкі левачка, а Тургенев пі-саў іх аўчачка. Значыць, тае «наватарства» было вядома восемдзесят год назад!

Імёна вершы ў прозе пі-шуць некаторыя паэты ў нас і вельмі многія паэты за мяжой, — гаворыць А. Русецкі. — Але паэзія траціць пры гэтым сваё сродкі ўздзеяння на чытача, калі яна робіцца пазавіль пражы-цця, ў адрозненне ад пражы-цця, ёсць паэзія вершаваная, а такімі якасцямі, як выразны рытм, рыфма, суцэнасць. Яны ствараюць таемнік перша, яго інтанацыю. Вершаваная па-эзія са сваімі выразнымі рытмі-мі будзе існаваць заўсёды, бо заўсёды будзе рытм сэрца, ды-хання, рытм мора, дня і ночы.

Сапраўднае наватарства фор-мы павінна абумоўлівацца глы-бокім наватарствам зместу. На-ватарства таго ці іншага паэта выспяна на глебе новай куль-туры, новых ведаў аб прыродзе, і ў сувязі з гэтым — новых ведаў і асацыяцый, новых тэмпаў і рытмаў жыцця. Веды, вядома, не зробіць паэтам ча-лавека без таленту. Але веда-шта, яго змяганне за перада-вымі ідэаламі робіць яго сапраў-ным наватарам.

Гэтую думку працягвае Аляксей Зарычкі, калі гаворыць аб атрыбутках архаікі ў вершах некаторых беларускіх паэтаў.

Паэты ў вершах пюць толькі бровы, а не хваляць хату, дзе пахне смалю, а не вы-явы бярвенняў, — жартае А. За-рычкі. — А паспрабуйце та-го ж паэта пераключыць у гэтую хату, ён вам такую заяву напі-ша.

Размова аб майстэрстве за-кранула ўсе літаратурныя жан-ры. Дырэктар кінастудыі «Бе-ларусьфільм» І. Дорскі раска-заў аб захадах, якія робіцца студыяй, каб забеспячыць кіне-матаграфістаў добрымі літа-ратурнымі сцэнарыямі.

Даву даецца, як падоб-ны часам нашы героі адзін да аднаго ў сваім інтэлектуальным жыцці, якіх дасягнулі там выме-рання іх фізічнае, намагаючы і яны кожна выглядае тое, што не паддаецца вымярэнню — праца іх розуму, імкненне іх душы, — сказаў Ул. Юрэвіч. — А што ў кнізе «Героі нашых дзён», выданае ў нашай краіне, у нас? Цішыня, спакой, самаздаваль-ненне. А дакладчык на нашым пленуме адважваецца называць гэтую кнігу як вялікае дасяг-ненне, які нейкі зрок у жанры нарысу. Зрок, але не наперад!

Высокая патрабавальнасць, з якой падыходзілі ўдзельнікі пленума да свайго творчасці і творчасці сваіх таварышаў, сведчыць аб імкненні беларус-кіх пісьменнікаў пісаць сапраў-ды па-новому — так, як гэта патрабуе высокай задачы, што ставіцца перад савецкай літа-ратурай, тае, як гэта патрабуе гадо

НА СВЯТЛО РАМПЫ

— Сходзім, дзяўчаты!
— Ого! «Час кахаць!» Спецыяльна для нас!
Дзяўчаты голас баскетбольна завянуў смехом. Дзяўчаты, кутэй за ўсё студэнты, спыніліся каля тэатральнай адшы.
— А хто сёння заняты?
— Копычэва? Берэжнік? Я — чамусьці іх не ведаю.
— Гэта новыя, Зусім нядаўна ў нашым тэатры.
— Нядаўна... Яны былі ўжо і ў «Сержанце міліцыі», і ў «Крэдыце ў Нібелунгаў», і ў «Вялікім чаруныку».
— І ўсё роўна — новыя. Як і Похлі, як і Кузьменка, і Панасюк...
— Дык пойдзем, га?
— Пайшлі!
І дзяўчаты вясёлай, шумнай купкай пайшлі да тэатра.

Нас мікавілі зацікавіла гэтая выведка падсуднага размова. Новае імяны ў тэатры. Захацелася зайсці туды, пазнаёміцца, пагутарыць з моладдзю, пабачыць, як яна сябе адчувае, што робіць, а галоўнае — наколькі яна цікавая для тэатра і для глядача.

...У тэатр мы трапілі каля адзінаццатай гадзіны раніцы. У цёмнаватых і цесных калідорчыках старога дарэвалюцыйнага будынка павялае шчыльна. Падняліся на другі паверх. За дзвярыма аднаго з пакоя чуны галасы. Мы пастукаліся.

За доўгім вузкім сталом аб чымсьці спрачалася некалькі чалавек. Калі не спрачаліся, дык, прынамсі, гаворылі гарача, шчыра, часам дзіўна.

Рэжысёр тэатра заслужаны ар-

тыст БССР А. П. Раеўскі падняўся з-за стала:
— Цікавіцца нашай моладдзю? Што ж, зам пашанцавала. Якраз у час прыйшлі. Мы зараз працуем над спектаклем «Провады белых начэй» В. Пановой і «Гульня без правіл» Л. Шэйніна. У першым занята пераважна моладзь. Вось, калі ласка, андэміясе.

Некалькі месяцаў таму назад па конкурсу прыйшоў у тэатр Георгій Кузьменка з Тбіліскай студыі. За гэты час сыграў ён дзве невялікія ролі ў спектаклях «Сержант міліцыі» і ў «Вялікім чаруныку».

Георгій рухнуў цярпелі ролю Германа ў «Провадах белых начэй».

— Мне вельмі падобалася гэтая роля — гаворыць ён. — Дойду хачоўся сыграць нашага сённяшняга,

як кажучы, становячага героя. Герман — імяны такі: малады, сумленны, на дзіва чысты чалавек, нават крыху дзівакаваты. Ён не можа жыць толькі для сябе, хоча шыра, ад душы памагчы людзям, зрабіць ім штосьці прыемнае, добрае. Ці атрымаецца мой Герман такім — не ведаю, толькі вольна хачоўся, каб было гэта так.

Адначасова з Георгіем Кузьменкам прыйшоў у тэатр Мікалай Берэжнік. Ён прыехаў з Барнаўла, дзе працаваў у мясцовым тэатры. Тут, у Мінску, яго адразу «уваля» ў спектакль «Час кахаць» на ролю Аляксея-матэматыка. Потым — невялікія эпізоды ў «Сержанце міліцыі» і ў «Вялікім чаруныку».

Людзям, якія добра знаёмы з «тэатральнай кухняй», пэўна, вядома, што азначае вымушанае змяненне актёра, так званы «увад». І ўсё ж Мікалай Берэжнік справіўся з ролю Аляксея паспяхова.

Яго ігра вызначалася сціпласцю, вобразнасцю разнастай, яна была вытрымана ў цёплых тонах. Мікалай працуе цяпер над ролю Валерыя ў спектаклі «Провады белых начэй».

У Мінскай абласнай драматычнай тэатры Мікалай прыехаў разам са сваёй жонкай Эльвірай. Тут яна сыграла Машаньку ў спектаклі «Час кахаць» Б. Ласкіна, удаліліся ў спектаклі «Крэдыт у Нібелунгаў» Ф. Куна, а цяпер працуе над вобразам В. Кротавой у «Гульні без правіл».

Тут, у рэспетычным пакоі, пазнаёміліся мы яшчэ з адным маладым актёрам — Іванам Похліам. У Мінскай ён прыехаў разам з Г. Кузьменкам з Тбілісі. На яго рахунак за гэты час таксама некалькі створаных вобразаў. Іван, як і яго сябры, заняты ў «Провадах белых начэй»: ён будзе выканаўцам складанай і вялікай ролі Віктара.

Рэжысёры і старэйшыя актёры тэатра вельмі прыязна і цёпла гавораць пра моладзю актёраў Тэатра Панаасюк. Раней Тамара працавала ў Іркуцкім тэатры юнага глядача, а потым прыехала ў Мінск. Маладая актрыса вельмі ўдала адносіцца да сваёй працы, настойліва і патрабавальна да сябе. За кароткі час яна зрабіла добрую творчую зямлю:

Тамара Панасюк.
«Такі... такі мяне пакахаў»

стварыла вобразы Соні ў «Лаванісе на арбіце» і Мілы Ульябінай ў «Вялікім чаруныку».

Мы сустрэлі Тамару ў «рэспетычным» пакоі, ля акна. Яна была чымсьці ўсхваляваная. Губы яе ледзь чуцна шэпталі: «Такі... такі пакахаў мяне!» Яна працавала над вобразам гарэзівай Нікі ў «Провадах белых начэй». Тэкой мы і сфартаграфавалі Тамару Панасюк.

Актёр Мікалай Казінін — не вычоч у тэатры. Прыйшоў ён сюды ў 1958 годзе, неўзабаве пасля заканчэння Мінскага мастацка-тэатральнага інстытута. За мінулыя чатыры гады сыграла ім каля двух дэбютных роляў, малых і вялікіх, удалых і няудалых. У новым спектаклі М. Казінін выконвае эпізодычную ролю Рэма.

Калі зайшла гаворка пра тэатральную моладзь, пра тое, што яе асабліва хвалюе, Мікалай горава загаварыў:

— Хочацца сыграць у сучаснай п'есе. У такой, дзе былі б нашы сённяшнія хлопцы і дзяўчаты. На жаль, такіх п'ес няма, а калі і ёсць, дык вобразы ў іх шаблонныя, прымітыўныя. Мы, маладыя актёры, чакаем п'есы, у якой былі б характэрныя, моцныя, глыбокія, тыпу гарышчэўскай, каб сама п'еса была сучаснай не толькі знешне.

І тут з Мікалавем нельга было не пагадзіцца. Ён прыйшоў у калектыв у Мінскага народнага тэатра пры клубе чыгуначнікаў. За паўтара гады ён іграў у спектаклях «Лявоніха на арбіце», «Час кахаць», «Дастойнае шчасце», «Утаймаванне свавольніцы» і іншых. У спектаклі «Гульня без правіл» Мікалай працуе над вобразам лейтэнанта Фунцікава.

Нельга нават каротка расказаць аб усяй творчай моладзі Мінскага тэатра. Тут дванаццаць маладых актёраў і актэраў. Усе яны прыйшлі ў тэатр за апошнія тры-чатыры гады. Гэта людзі розных характэраў і здольнасцей. Дзве з іх маюць за плячыма розны творчы багаж; другія — навічкі на сцэне; адны маюць спецыяльную адукацыю, другія прыйшлі на сцяно вольнай рампі з самадзейных калектываў. Але ўсіх іх яднае вялікая любоў да сцэны, гарачае імкненне ствараць вярны, запамінальныя вобразы, быць на рамясці, а майстрам.

І гэта рэдуе.

...У зале пакуль святло. Паволь распусналася аскамітай з-спалома. Пачаўся спектакль «Час кахаць». Больш сямідзесяці разоў ідзе ён на сцэне тэатра, заўсёды збіраючы поўную залу глядачоў.

У антракце мы зноў сустрэлі Мікаіла Машоўскага. Ён Эльвірай Копычэву. Мікалай выконвае ў спектаклі ролю Ігара, Эльвіра — Машаньку. Настрой у іх быў выдатны: спектакль і на гэты раз ідзе пад асцяп.

У гэтым, відаць, ёсць заслуга і моладзі — здольнай, шчырай, поўнай імкненняў і мар.

Тэкст М. ГІЛЕВІЧА, фота У. КРУКА.

За сталом спрачаліся, Мікалай Берэжнік, Іван Похлі, А. П. Раеўскі, Мікалай Казінін і Георгій Кузьменка.

ГЕРАЧНАМУ ЧАСУ — ВЯЛІКУЮ ЛІТАРАТУРУ

[Заканчэнне. Пачатак на 2-й стар.]

ра, аб'ектыўна. Крытыка павінна высвятляць, наколькі праўдзівы характары створаны пісьменнікам, як вырашаны праблемы, пастаўленыя аўтарам, ісці па тых спеках, якімі ішоў аўтар, але бачыць далей і адкрываць аўтару новыя дэталі. Пры гэтым абавязковы аргументаваны аналіз майстэрства пісьменніка.

тат розны і дарэчы, самы сур'ёзны і патрабавальны.

Ды і чытачоў павінна выхоўваць крытыка. Мы не аднойчы пераконваліся, што пашы чытаць ці гледзець хаваюцца часамі не за тое, што хваляць крытыка. Аднак у такіх выпадках крытыка звычайна займае яшчэ адну пазіцыю, ён безапавядаўна заўважвае: вы, маўляў, арыентуецеся на дробныя, мяшчаныя густы адсталяе часткі нашых чытачоў, гледзюч, слухаючы і г. д.

А. Вачыла заўважвае крытыка, ды і аб жанравай разнастайнасці іх выступленняў і стайнасці работ. Нам патрэбны і літаратурны партрэт, і фельетон, і «размова» са сваім апагантам, і многае іншае, выпрабаванае нашымі вялікімі паэрадыямі.

Гаворачы пра адносныя крытыка да пазіі, Н. Гілевіч зазначае, што нярэдка артыку-

ПІСЬМЕННИК — ВЫДАВЕЦТВА — ЧЫТАЧ

Удзельнікі пленума абмяняліся думкамі аб прапагандае беларускай мастацкай літаратуры і выдавецтвіх справах. Былі закрануты пытанні вызначэння тэраўжыў кніг.

Начальнік аддзела кнігі гандлёвага ўпраўлення Белкаапсюза тав. А. Сакалоў заўважваў, што сёння ўдзельнікі пленума, што сёння ёсць усе магчымасці літаратуры, якую атрымлівае Белкаапсюз, давесці да шырокіх мас сельскіх чытачоў. За апошні год продаж літаратуры розна ўзрос. Ёсць 180 спецыялізаваных магазінаў на сяле, 1200 добрых тыпавых латкоў.

Адак ёсць, падкрэсліў прамоўца, і вялікі недахоп у арганізацыі распаўсюджвання мастацкай літаратуры. На пасобныя выданні заказы даюцца невялікія.

У справе прапаганды беларускай літаратуры мы маем цярпелі сувязь з Саюзам пісьменнікаў. Нам памагаюць праводзіць канферэнцыі чытачоў. Але гэтага мала. Мы дамаўляемся з прэзідыумама Саюза пісьменнікаў, каб у кожнай вобласці, у кожнам раёне і ў кожнай сельскай паселішчы пуніце ў 1962 годзе правесці сустрэчы з чытацкай пры шырокім удзеле пісьменнікаў.

Апроч таго па лініі спажывецкай кааперацыі прымаюцца захады па арганізацыі гандлёвай сеткі ніжэй раённага цэнтара, па пашырэнню руху за стварэнне магазінаў на грамадскіх асновах.

Вялікую дапамогу аказвае і павінна аказваць нам моладзь. Пакуль што больш-менш актыўна на камсамольцы і школьнікі памагаюць распаўсюджаць літаратуру толькі на Віцебшчыне і Брэстчыне.

Падрабязна гаварыць аб выдавецтвіх справах дырэктар Белдзяржвыдавецтва З. Матузав.

Ён адзначае, што работнік выдавецтва моцна непаконіць становішча з выданнем мастацкай літаратуры. На думку прамоўцы, наспела неабходнасць абмеркаваць тэма пытанні, як сістэма існуючага плер тэматычнага планавання, практыка работы над планам выпуску і планам рэдакцыйнай надрыхтоўкі.

Прамоўца пагадзіцца з крытыкай выдавецтва за тое, што кнігі часам залежваюцца вельмі доўга, пакуль трапляюць у план выпуску. Мы гэты недахоп, падкрэслівае ён, сур'ёзна адчуваем і ведаем пра яго. Ясна, што неабходна сур'ёзна наклапацца, каб рукапісы, якія трапілі ў выдавецтва, многа часу там не знаходзіліся.

ТАЛЕНТ ТРЭБА ВЫХОЎАЦЬ

У апошнія гады ў беларускай літаратуры ўсё мацней гучыць голас самага маладога пакалення пісьменнікаў. Звыш пастыдзясці маладых працаў, паэты, крытыкаў, драматургаў прынята ў члены Саюза пісьменнікаў, пачынаючы з 1956 года. У пераважнай большасці сваёй гэта — літаратары, якія ня мала абцяжваюць зрабіць у будучым.

Нягледзячы на маладосць, многія з іх добра ведаюць жыццё, нямаюць у жыцці пабачыць, — сказаў аб моладзі Анатоль Вялюгіч. — Здарэцца, мы прымаем у саюз чалавека, якому ў ваіны было ўсяго 10—13 гадоў. А на грудзях яго — парэчанскі медаль. Мы можам ганарыцца сваёй літаратурнай аменай.

Актыўную работу маладых літаратараў адначасна прадстаўляюць і амерыя ўсёх літаратурных жанраў. Уладзімір Юрэвіч назваў маладых крытыкаў, чые імяны ўсё часцей сустракаюцца на старонках газет і часопісаў. Павел Кавалёў пералічыў маладых аўтараў, якія паспяхова справілі са сваёй сілы ў сатыры. Аб увазе да моладзі, што групуецца вакол абласных літаратурных аб'яднанняў, гаварыў Аляксандр Макаравіч.

Але, падкрэсліваючы неабходнасць пастаяннай увагі да моладзі, многія удзельнікі пленума слухаюць засергавалі, каб гэтая увага не перарасла ў непатрэбнае замілаванне — «ах, якія маладыя і адольныя!», у зніжэнне патрабавальнасці і ў скідку на ўзрост пры ацэнцы творчасці маладых.

— Мне здаецца, што ў Саюзе пісьменнікаў заанада шырока адчыненыя дзверы для прыёму новых членаў, — сказаў у сваёй прамове Н. Гілевіч. — Ледзь выдаў чалавек кніжачку, як умо яго прымаюць у саюз. Вядома, нашы рады паміжкожа, але якая карысць? Прычым тут і якая хачу папракнуць старэйшых таварышаў, бо маладзёныя больш сур'ёзна ставяцца да гэтага пытання. Вось нядаўна ў секцыю паэзіі прыйшоў адзін малады аўтар. Некалькі гадоў назад ён выдаў зборнік вершаў. Зборнічак прайшоў не прыкметна. Зараз гэты аўтар прынес рукапіс новага зборніка. Да друку з гэтага рукапісу не падыходзіць ніводна верш. Да

такой агульнай думкі прыйшла секцыя. Тым не менш, рэнаменданцыю для наступлення ў саюз аўтару рукапіс секцыя дала. Дзе ж тут прынцыповасць?

Аляксей Зарычскі таксама лічыць, што да прыйму ў Саюз пісьменнікаў творчыя секцыі і прэзідыум праўдліва адносіцца часам легкадумна.

Не трэба ў гэтай справе спынацца. Калі чалавек пасе праўдлівае зольны і варты называцца пісьменнікам, ён паспе стаць членам саюза. Мы ж прымаем нават тады, калі робім па яго першай кнізе сур'ёзныя завагі.

Ніл Гілевіч і Рыгор Няхай прарэчылі супраць фантаў захаплення асобных маладых пісьменнікаў супраць стварэння атмасферы сенсацыі вакол імянаў невяночых з іх.

— Рыгор Барадулін — вельмі таленавіты паэт, — зазначае Ніл Гілевіч. — Я люблю яго творы. Але мне не да спадобы тое, што крытыкі процістаўляюць Барадуліна ўсім астатнім маладым паэтам.

— Няма-няводнага артыкула аб паэзіі, няма ніводнай газеты, дзе б ні хвалялі Барадуліна, — падтрымаў гэтую думку Рыгор Няхай. — Як быццам больш няма добрых маладых паэтаў — адзін Барадулін. Гэта няправільна, гэтым мы можам яго сапсаваць. Барадуліну не патрэбны кампліменты. Ён стаў на цвёрдую дарогу і няма ніякай патрэбы і карысці збіваць яго з гэтай дарогі.

Аб неабходнасці большай патрабавальнасці да маладых літаратараў і іх творчасці гаварылі і іншыя прамоўцы.

Мы адначасна яркую таленавіцтва ў творах маладзёў, — сказаў Уладзімір Юрэвіч. — Але разам з тым мы не можам зважыцца ў гэтых творах маштабнасці і глыбіні адлюстравання рэчаіснасці, пастаўкі значных сацыяльных, маральных праблем. А калі яны і ставяцца, дык некалькі асцяпа, бязліва, без глыбокага асэнсавання тых сацыяльных вузлов і тых маральных канфліктаў, якія вызначаюць рэвалюцыйны рух нашага грамадства наперад. Адсюль, як характэрная адзнака твораў маладой прозы, —

імкненне аўтара думаць за героя. Герой, які самастойна думае, даволі радкая з'ява ў творах маладых. Гэта часцей за ўсё «узаўважлівы» аўтарскі думак, схематычны, бяздушы чалавек. Таму, як правіла, у працэсе творчасці і ўзаімае ў пісьменніка канфлікт паміж адлюстраваннем і апісаннем. Таму, мне здаецца, арыгнальны талент траціцца часта свае сілы не на галоўным кірунку развіцця літаратуры, а дзясці на бакавых спеках, бо лягчэй драматызаваць дробнае сямейнае непаразуменне, чым адкрыць самыя патаемныя зрухі душы чалавека, які заклапочаны рухам наперад усяго нашага грамадства.

Імкненне знайсці правільныя шляхі работы з маладымі — і творчыя, і арганізацыйныя — якраз і выклікае разрэшэнне праблемы Саюза пісьменнікаў БССР правесці неўзабаве ўсеагульную нараду, прысвечаную праблемам маладой літаратуры і сучаснасці (пра гэта паведамаў В. Канеўніцаў). Клопатамі аб выяўленні новых талентаў кіраваўся П. Кавалёў, уносячы прапанову правесці творчы семінар маладых сатырыкаў. Вынік такіх жа клопатаў — абурэнне Ул. Юрэвіча абмяканасцю рэспубліканскіх выдавецтваў да кніг маладых крытыкаў, некаторыя з якіх па тры-пяць гадоў чакаюць выдання.

Але нельга пагадзіцца з таварышамі, якія гаварылі, нібы ў Саюзе пісьменнікаў усталяваліся няправільныя, безважлівыя адносіны да літаратурнай моладзі. Той жа Ул. Юрэвіч, напрыклад, стаў на абарону слабых месцаў рамана Івача Пташнінава «Чакай у далёкіх Грынях», аб якіх гаварыліся ў дакладзе П. Броўкі. Гэта, безумоўна, кеіснае паслуга маладому аўтару. У палемічным запале А. Карпюк і В. Сачанка гаварылі нават аб нейкай адрабаванасці моладзі ад старэйшага пакалення пісьменнікаў.

— Я бярэся сцвярджаць, — сказаў у заключным слове П. Броўка, — што ў нас няма такой адрабаванасці моладзі ад старэйшых. Але, відаць, мы сапраўды мала працуем з маладымі літаратарамі.

На пленуме выступіў з прамовай сакратар ЦК КПБ В. Ф. Шаўра. Ён адзначыў поспехі беларускай літаратуры і спыніўся на яе вялікіх задачах. Народ чакае ад пісьменнікаў новых высокадэяных і высокамастацкіх твораў пра наш час, яго герою, будаўнікоў на-

Мінская студыя навукова-папулярных і хронікальна-дакументальных фільмаў выпусціла на экраны гарадскіх кінатэатраў і сельскіх клубоў кінаадапцыю «Савецкая Беларусь» № 1 (1962 г.), першы сюжэт якога прысвечаны сустрэчы моладзі ў 1962 годзе.

У другім сюжэце расказваецца аб выдатнай пераправе будаўнікоў Беларускай ДРЭС — першую ў Беларусь аблона электрастанцыі.

Далей глядачы даведваюцца аб атэнтным рэзультат Акадэміі навуки БССР — дзе будучы праводзіцца амерыка навуковае даследаванне; павядаюць на будаўніцтва новага мінагарада на ўскраіне Віцебшчыны; убацваюць новы арыгінальны 40-тонны аўтамабіль, створаны на Беларускай аўтамабільнай заводзе. Да сюжэта прысвечаны працоўнымам амеры.

Глядачы ўбачаць сатырычныя малюны мастака А. Чуркіна, пазнаёміцца з маладымі кубістамі, якія уявляюць у Беларускай універсітэце, даведваюцца аб існасці новых жанраў беларускай літаратуры, якія вярнуліся на радзіму з далёкай Аргенціны.

Віцебскія тэхнічныя вучылішча № 19. Тут размешчаны адзін з агітпунктаў горада. Ажыўлена ў гэтым дні на агітпункце: для выбаршчыкаў чытаюцца лекцыі і даклады, наладжваюцца сустрэчы з вядомымі людзьмі горада.

На адмыку: агітатар С. Літвін гутарыць з маладымі выбаршчыкамі. Фота П. АЗАРЧАНКІ (БЕЛТА).

Значны зрух адбыўся ў развіцці мастацкай самадзейнасці. Множыцца хваляў, становіцца драматычныя турботы, павялічылася ў параўнанні з 1958 годам у дзвух разоў, у мінулым годзе самадзейнасць навушных навушных для працоўных раёна 440 канцэртаў.

Чатыры гады назад кніжны фонд бібліятэкі раёна склаўся з 85 тысяч экзэмпляраў, а сёння на бібліятэчных папках налічваецца амаль 112 тысяч экзэмпляраў кніг, палітычнай, мастацкай, сельскагаспадарчай і іншай літаратуры.

У гэты дні на ўсёх клубках бібліятэках чытаюцца лекцыі і даклады па матэрыялах XXII з'езда КПСС, аб савецкай выбарчай сістэме, выніках становішчы арганізаваўца сустрэчы з перадавікамі сельскагаспадарчай вытворчасці.

В. УШАТ, загадчык Кармянскага раённага аддзела культуры.

Знакоміцеся з кніжкай «На рэспубліку»

Мінская студыя навукова-папулярных і хронікальна-дакументальных фільмаў выпусціла на экраны гарадскіх кінатэатраў і сельскіх клубоў кінаадапцыю «Савецкая Беларусь» № 1 (1962 г.), першы сюжэт якога прысвечаны сустрэчы моладзі ў 1962 годзе.

У другім сюжэце расказваецца аб выдатнай пераправе будаўнікоў Беларускай ДРЭС — першую ў Беларусь аблона электрастанцыі.

Далей глядачы даведваюцца аб атэнтным рэзультат Акадэміі навуки БССР — дзе будучы праводзіцца амерыка навуковае даследаванне; павядаюць на будаўніцтва новага мінагарада на ўскраіне Віцебшчыны; убацваюць новы арыгінальны 40-тонны аўтамабіль, створаны на Беларускай аўтамабільнай заводзе. Да сюжэта прысвечаны працоўнымам амеры.

Глядачы ўбачаць сатырычныя малюны мастака А. Чуркіна, пазнаёміцца з маладымі кубістамі, якія уявляюць у Беларускай універсітэце, даведваюцца аб існасці новых жанраў беларускай літаратуры, якія вярнуліся на радзіму з далёкай Аргенціны.

Віцебскія тэхнічныя вучылішча № 19. Тут размешчаны адзін з агітпунктаў горада. Ажыўлена ў гэтым дні на агітпункце: для выбаршчыкаў чытаюцца лекцыі і даклады, наладжваюцца сустрэчы з вядомымі людзьмі горада.

На адмыку: агітатар С. Літвін гутарыць з маладымі выбаршчыкамі. Фота П. АЗАРЧАНКІ (БЕЛТА).

Значны зрух адбыўся ў развіцці мастацкай самадзейнасці. Множыцца хваляў, становіцца драматычныя турботы, павялічылася ў параўнанні з 1958 годам у дзвух разоў, у мінулым годзе самадзейнасць навушных навушных для працоўных раёна 440 канцэртаў.

Чатыры гады назад кніжны фонд бібліятэкі раёна склаўся з 85 тысяч экзэмпляраў, а сёння на бібліятэчных папках налічваецца амаль 112 тысяч экзэмпляраў кніг, палітычнай, мастацкай, сельскагаспадарчай і іншай літаратуры.

У гэты дні на ўсёх клубках бібліятэках чытаюцца лекцыі і даклады па матэрыялах XXII з'езда КПСС, аб савецкай выбарчай сістэме, выніках становішчы арганізаваўца сустрэчы з перадавікамі сельскагаспадарчай вытворчасці.

